

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Τρίτος

Συνδρομή ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους· καὶ εἶνε ἑτησίαι:—Γραφεῖον τῆς Δευτέρας: Ὅδος Σταδίου, 6.

5 Ἰουνίου 1877

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΕΡΙΗΛΘΟΥ ΤΟΥ ΚΟΜΗΤΟΣ ΒΑΒΟΥΑΡ

Συνήγεια καὶ τέλος· ἰδί σελ. 337.

Ἐνῷ ἐμβήκαμεν εἰς τὴν θάλασσαν μέγρι τῶν ὤμων ἵνα φθάσωμεν τὴν λέμβον μας, ἰσταμένην μακρὰν τῆς παραλίας περὶ τὰ εἴκοσι μέτρα ἕνεκεν ὑψάλου κοραλίων, ἰδοὺ βλέπομεν ἰπέκτα ἐρχόμενον μετὰ σπουδῆς. Εἶναι δὲ νέος εἰκοσι-τεσσάρων ἑτῶν, ὅψιν ἔχων ἀνδρὸς δραστηρίου ἢ μάλλον ὠραίου ληστοῦ. Μᾶς εἶχον ὀμιλήσει πολὺ περὶ αὐτοῦ ἔρχεται δὲ εἰς τὸ πλοῖον ὄλω διαφόρον ἔχων τὸ ἐνδύμα, ἤτοι χιτῶνα ἐκ φλανέλλας, χιτωνίσκον ἐκ πανίου λευκοῦ, ζώνην μετὰ πυροδόλων καὶ ἐν γένει ὅψιν στρατιώτου. Ὁ Ι. . . , γενναῖον παλληκάριον, τὴν φαντασίαν ζωηρὸς καὶ σιδηροῦς τὴν καρδίαν, εἶναι ὁ ἦρωσ τοῦ ἀκρωτηρίου Ἰόρκ. Ἀναχωρήσας πρὸ τεσσάρων ἑτῶν ἀπὸ Ῥόκαμπτον μεταξὺ Βρισβάν καὶ Βάουεν μετὰ τριῶν λευκῶν ὑπηρετῶν καὶ ὀδηγούμενος ὑπὸ τῆς πυξίδος του εἰς τὰ ἀγνωστα ταῦτα μέρη, ἔφερε τριακοσίους βόας καὶ ἑκατὸν ἵππους ἵνα ἀποκατασταθῇ πρὸς ἄρκτον καὶ λάβῃ μόνος αὐτὸς κατοχὴν τῆς χερσονήσου τοῦ ἀκρωτηρίου Ἰόρκ. Ἐννεὰ μῆνας περιεπλήθη ὁ ἀκαταγώνιστος οὗτος ἄνθρωπος, ἀγνοῶν ἂν θά ἔχῃ τὴν ἐπαύριον ὕδωρ νὰ πῆ, μεταξὺ τῶν Καννιβάλων, οἵτινες προσέβαλον αὐτὸν τὴν νύκτα καὶ ἐρρίπτον τὰ βέλη των κατὰ τῆς ἀγέλης του. Οὕτω πως περιεφέρθη 450 λεύγας ἔφθασε δὲ εἰς τὸ ἀκρωτήριο Ἰόρκ, ἀφ' οὗ πρῶτος ἐξηρσύνησεν ὅλον τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς προσόδου Αὐστραλίας καὶ ἔκτισε τὴν καλύβην του. Διακόσιοι βόες καὶ τριάκοντα μόνον ἵπποι κατῶρθωσαν νὰ φθάσωσι μετ' αὐτοῦ πρὸς τὸ παρὸν δὲ ἔχει ἐπτακόσια τῶν ζώων τούτων καὶ ἐλπίζει ὅτι θά εὐδοκιμήσῃ ἢ ἀποικία του, καθόσον μάλιστα σήμερον ἔχει προστατάς καὶ τοὺς στρατιώτας. Οὔτε μὴν παρέρχεται χωρὶς νὰ προσβληθῇ ἀπὸ τὰ βέλη τῶν ἀγρίων καὶ νὰ φονευθῶσιν ἐκ τῶν ζώων αὐτοῦ ἄλλὰ ἀνθίσταται γενναίως φονεύων ὡς σκύλους τοὺς ταλαιπώρους μαύρους. Μᾶς ἔδειξε δὲ τὴν ἀγαπητὴν αὐτοῦ καραβίαν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐγράφε τριάκοντα ἐκτὼ γραμμᾶς, εἰπὼν συγχρόνως ὅτι ἐκ τῶν δύο ὀπλῶν τὰ ὁποῖα ἔχει εἰς τὴν καλύβην του, τὸ μὲν ἔχει δώδεκα, τὸ δὲ δεκαπέντε τοιαῦτα σημεῖα, ἐμφαίνοντα τὸν ἀριθμὸν τῶν φονευθέν-

των. Ἡμέραν δὲ καὶ νύκτα φυλάττει ἄγρυπνος. Ἰδοὺ ὁ σιδηροῦς, ἀκατάβλητος καὶ ἀκάθεκτος, ὁ πεπυρακτωμένος εἰκοσιτετραετής νέος ὁ γευθεὶς τὴν μεσημβρίαν ἐπὶ τοῦ πλοίου μας. Τὸ βλέμμα του σὲ τρομάζει ἢ διήγησις τῶν πράξεών του ἀνορθοῖ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς σου, καὶ ὅμως ἡ ὀμίλια του ἔχει τι ἔκτακτον, γοητευτικόν. Οἱ στρατιῶται τῆς θέσας ἐκείνης σώζουσι τοὺς ναυαγούς ἀλλὰ δὲν φονεύουσι τοὺς Καννιβάλους παρὰ ὅταν προσβάλλωσιν αὐτούς. Ὁ ἄνθρωπος ὅμως αὐτὸς φαίνεται ἤλθε νὰ καθάρισῃ τὴν χερσονήσον ἀπὸ τοὺς μαύρους· διὸ καὶ τοὺς φονεύει. «Καταπίπτουσιν ὡς λαγῶσι» εἶναι ἡδονικώτατος ἀγὼν», μᾶς εἶπε. Ἄλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι νόμιμος ὑπεράσπισις, διότι ὅταν τις εἰκοσιτεσσάρων ἑτῶν ἐφόνευσεν ἐξήκοντα πέντε ἀνθρώπους, εἶναι χείρων καὶ τῶν Καννιβάλων. Ἐπέισθημεν μόνοι μας ὅτι ὅταν τις θέλῃ ἐπιτυγχάνει συνεχῶς ν' ἀποφεύγῃ τὴν πάλιν κατ' ἐμὲ δὲ ἡ ἀπανθρωπία δὲν εἶναι ἀνδρία ὅθεν νομίζω ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς, ὁ ἀρπάζων ἀπὸ τοὺς μαύρους ὅχι μόνον τὴν γῆν ἀλλὰ καὶ τὴν ζωὴν αὐτῶν δι' ἀπλήν εὐχαρίστησιν, μολύνει τὴν Αὐστραλίαν. Παραμυθοῦμαι ὅμως βεβαιῶν ὅτι μόνος αὐτὸς ὑπάρχει ἐκεῖ ἐναντίον τῶν ὑπὲρ τῶν ἰθαγενῶν ἑταιριῶν, αἵτινες δίδουσι τριακοσίας χιλιάδας φράγκων εἰς Μέλβουρν καὶ πεντακοσίας ἄλλας εἰς Σίδνεϋ, καὶ αἱ ὁποῖαι, μετὰ τῶν φιλανθρώπων ἄλλων ἀποίκων, διδάσκουσι διὰ τοῦ Εὐαγγελίου καὶ προσπαθοῦσι νὰ βελτιώσωσι τοὺς μαύρους.

Τὴν μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν μετὰ μεσημβρίαν, μετὰ διατριβὴν ὀκτάωρον, ἀνεσύραμεν τὴν ἄγκυραν, καὶ ὁ μαῦρος καπνὸς τοῦ ἀτμοπλοίου, ἐκτεινόμενος μακρὰν εἰς τὰ ἀνεξερεύνητα ἐκεῖνα μέρη, ἀπεδίωκεν ἑκατοντάδας πυρογῶν αἵτινες ἐπανήρχοντο κατόπιν ἡμῶν εὐθὺς μετὰ τὴν διάβασίν μας. Εἰσῆλθόμεν δ' ἐπὶ τέλους εἰς τὴν τελευταίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν δυσκολωτέραν δίοδον τῶν κοραλίων, λέγω τὸν ἰσθμὸν τοῦ Τόρρες. Εἶναι τριάκοντα μίλια πλατὺς, ἐννεακόσιοι δὲ σκόπελοι καὶ ἐπέκεινα ἐκ τῶν πλέον ἐπιβούλων εἶναι διεσκορπισμένοι ἐντὸς αὐτοῦ. Τοσοῦτοι δὲ πολυἀριθμοὶ οἱ σκόπελοι καὶ τοιοῦτοι οἱ ἄλλοι κίνδυνοι, ὥστε ἐὰν ὁ οὐρανὸς τὴν ἡμέραν ἐκείνην δὲν ἦτο καθαρὸς βεβαίως θά ἐγύουνο ἡμᾶς μεθ' ἡδονῆς οἱ Καννιβάλοι.

Ἐνῶ εἴμεθα πλησίον τῶν βράχων «Τρίτη» εἶδομεν τὰ νευάγια πλοίου τρικατάρτου. Πορρωτέρω πλησίον τῆς «Τετάρτης» ἀπληγήσαμεν δύο ἴστους ὑπεράνω τῆς θαλάσσης. Ἐν τῶν δύο τούτων πλοίων παρεσύρθη ὑπὸ ταχυτάτου ρεύματος ἐν ὄρα γαλήνης καὶ δεκαοκτὼ ἄνθρωποι ἐξ εἰκοσιεννέα ἐφορεύθησαν καὶ ἐγένοντο βορρὰ τῶν ἀγρίων. Εἰς ταῦτα ἐπίσης τὰ μέρη, μὲ εἶπεν ὁ Φωβὲλ, δύο ἄλλα πλοῖα ἐρρίφθησαν ἐπὶ τῆς ἄμμου, ἐπὶ ὁκτὼ δὲ ἡμέρας ἡ θάλασσα ἀποσυρθεῖσα αἰφνης ἀφῆκεν αὐτὰ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς. Μετὰ ταῦτα ὅμως τὰ κύματα ἐπιστρέψαντα τὰ παρέσυραν ἡμεῖς δὲ σπεύδοντες διὰ τοῦτο, ἐφθάσαμεν διὰ μέσου μυριῶν δυσκολιῶν εἰς τὴν τελευταίαν νῆσον τὴν καλουμένην Booby Island.

Εἶναι δὲ ἡ νῆσος αὕτη βράχος ὑψηλὸς δέκα μέτρων, εἰς τὸν ὁποῖον συνέρχονται μυριάδες θαλασσιῶν πτηνῶν, καὶ ὅτε ἐπλησιάσαμεν αὐτὰ περυγίσαντα ἐφάνησαν ὡς νέφος περιφερόμενον ὑπεράνω αὐτοῦ. Ἡ κορυφή του εἶναι κατάλευκος ὡς κύκνος τῆς Εὐρώπης, ἐνῶ τὰ εἰς τὴν βάσιν του σπῆλαια εἶναι κατὰμυρα ὡς κύκνοι τῆς Αὐστραλίας. Καὶ κατὰ τὰς παρελθούσας ἀπεράντους γενεὰς τὰ πτηνὰ ταῦτα ἀφῆκαν ἐκεῖ ὡς πυκνότετον στρώμα τὰ προαιώνια ἔχνη τῆς ὑπάρξεώς των.

Ἐκεῖ ὑπάρχει καὶ ταχυδρομικὸν κιβώτιον ὅπως καὶ εἰς τὸ στενὸν τοῦ Μαγγελάν, ἐν ᾧ τὰ διαβαίνοντα πλοῖα ἀποθέτουσι τοὺς φακέλους αὐτῶν καὶ λαμβάνουσι τοὺς διευθυνομένους εἰς τὸ ἡμισφαίριον εἰς τὸ ὁποῖον ἀπέρχονται. Τοῦτο εἶναι τὸ ταχυδρομεῖον τὸ προστατευόμενον ὑπὸ τῆς δημοσίας πίστεως μεταξὺ τοῦ Εἰρηνικοῦ καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ. Βλέπομεν τὸ σπῆλαιον, ἐν ᾧ τὸ κιβώτιον, τὸ ὁποῖον περιέχει καὶ ζωοτροφίας καὶ ἐνδύματα καὶ σανίδας διὰ τοὺς ναυαγούς. Οὐδὲμία ζῶσα ψυχὴ φαίνεται ἐπὶ τοῦ βράχου τούτου· πολλὰ δὲ πλοῖα ἀφῆκαν ἐκεῖ πρὶν ἀπολεσθῶσιν εἰδήσεις αὐτῶν μεταξὺ τῆς μυρμηκίας ἐκείνης τῶν σκοπέλων.

Ἡ ἐρυθρὰ σφαῖρα τοῦ ἡλίου γίνεται ἄφαντος, καὶ τὰ τελευταῖα πυρὰ τῶν Καννιβάλων φωτίζουσι τὰς τελευταίας σκιὰς τῆς Αὐστραλικῆς ἡπείρου. Πρῶτον τότε μετὰ τρεῖς μῆνας καὶ ἤμισον εἶδομεν τὰ μεσημβρινὰ παράλια τῆς γῆς ταύτης διὰ τοῦ ἠλεκτρικοῦ φωτός εὐτελοῦς φάρου, καὶ τοῦ φωταερίου πόλεως εὐρωπαϊκῆς. Ἀφ' οὗ εἶδομεν τὴν Αὐστραλίαν εἰς τὰς πόλεις καὶ τοὺς ἀγρούς, εἰς τὴν πολιτικὴν καὶ τὴν ἐμπορίαν, εἰς τὰς αἰθούσας καὶ τοὺς Καννιβάλους τῆς, ἐγκαταλείπομεν αὐτὴν εἰς μέρος βόρειον, ὅπου ἡ φυλὴ τῶν ἀνθρωποφάγων ἀνάπτει ἀπαίσια πυρὰ πρὶν ἀποθάνῃ! Εἶναι κόσμος ἀντιθέσεων ἀνατρέπων τὰς ιδέας τῶν ἀρχαίων λαῶν· ἐν τι μόνον δὲν μεταβάλλεται, ὁ ἀγγλικὸς, λέγω, κολοσσὸς μεθ' ὅλου τοῦ πλοῦτου καὶ τῆς ἰσχύος του.

Ναὶ μὲν ἡ Ἀγγλία ἀπώλεσε τὴν Ἀμερικὴν, ἀλλ' ἐλθούσα ἐνταῦθα ἐδημιούργησε τὴν Αὐστραλίαν. Ἐνταῦθα ἀπῆντησε πανταχοῦ τὸ ὄνομα τοῦ Κόλλενς, ὅστις εἶχε μὲν παρευρεθῆ εἰς τὴν μάχην τοῦ Bunkers'-Hill, ἥτις ὑπῆρξε τὸ σημεῖον τῆς ἐξοντώσεως τῆς ἀγγλικῆς δυνάμεως εἰς τὸν νέον κόσμον, εἰς ὃν ὅμως ἐδόθη ἡ τιμὴ, ὅτε ὁ διοικητὴς Φίλιππος ἀπέβη εἰς τὸν λιμένα Jackson, νὰ ἀνακηρύξῃ διὰ τῶν καθιερωμένων λογίων τὴν ἐξουσίαν τῆς Μεγάλης Βρετανίας ἐπὶ τῆς ἀπεράντου ταύτης ἡπείρου. Δὲν πρόκειται τοῦτο μέγα παράδειγμα; Ἐν μὲν Ἀμερικῇ θεμελιωταὶ ὑπῆρξαν Καθαροὶ (puritains) φεύγοντες τὴν μητρόπολιν διὰ λόγους πολιτικῆς καὶ θρησκευτικῆς τιμιότητος, ἐμπνευσμένοι ὑπὸ τῆς θίβλου ἵνα συγκροτήσωσιν ἀποικίαν· ἐνταῦθα δὲ, ἐν Αὐστραλίᾳ, ὑπῆρξαν κατάδικοι ἐξορισθέντες ἕνεκα τῶν ἐγκλημάτων αὐτῶν. Ἀλλὰ ἡ κηλὶς τοῦ ἐγκλήματος διαρκέσασα ὀλίγον ἀπετρίβη, ἐνῶ ἐκεῖ ἡ νόμιμος κηλὶς τῆς δουλείας, κηλὶς τρομερὰ, διήρκεσεν εἰς αἰῶνα. Τὸ πάλαι ἐν Ἀμερικῇ, ἡ πολιτικὴ ἀντιπολίτευσις ἐτιμωρεῖτο ὡς ἐγκλημα καθοσιώσεως ὑπὸ δεσποτικῆς ἀντιβασιλείας, διὸ καὶ ἀπώλεσεν ἡ Ἀγγλία τὰς ὀραίας ἐκεῖνας κτήσεις· ἐν Αὐστραλίᾳ ὅμως ἡ βασίλισσα Βικτωρία, προτρέψασα τὰς ἀποικίας νὰ συνενωθῶσιν, ἀφείσα αὐτὰς ἐλευθέρους καὶ αὐτονόμους, προσφικεῖσθαι αὐτὰς τόσῳ μᾶλλον ὅσον γενναίωτερον συνέδραμον εἰς τὴν ἀνάπτυσίν των.

Καθὸ Γάλλος, ἀναπολῶν τὴν ἴστορίαν τοῦ πολέμου τῆς ἀνεξαρτησίας, ὑπέθετο διτι θὰ εὖρω ταχέως εἰς Μέλβουρν συμπτώματα τείνοντα εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν νέας Ἀμερικῆς· ἀλλ' ἀντὶ τούτου ἀναχωρῶ πεποισθὼς ὅτι ἡ Αὐστραλία, εἰς ἣν ἡ μητρόπολις, πλὴν εὐεργεσιῶν, οὐδὲν βάρος ἐπιβάλλει, συντρέχουσα ὡς πηγὴ τῆς ἀνεξάντλητος εἰς τὴν τερασίαν ἀνάπτυσίν τῆς εὐημερίας ταύτης, θέλει μείνει ἀγγλικὴ ὡς ἐνήλιξ θυγάτηρ τῆς μητρὸς πατρίδος, καυχωμένη ὅτι ἔχει ἴδια ἤθη, ἰδίους θεσμούς, ἰδίαν εὐθύνην· πρὸ ἐβδομήκοντα ἐπτὰ ἐτῶν ἐστήθη ἡ πρώτη σκηνή· εἰ δὲ καὶ πρὸς τὸν βίον ἐνὸς ἔθνους παιδικὴ θεωρεῖται ἡ ἡλικία αὕτη, ὅμως ἐν καὶ ἤμισυ ἐκατομμύριον Ἀγγλοσαξόνων ζῶσιν ἤδη ἐν Αὐστραλίᾳ μετερχόμενοι ἐτησίως ἐμπορίαν χιλίων καὶ ἡμίσεος ἑκατομμυρίων, ὄντες κύριοι 36,000, 000 κτηνῶν ἅτινα δύνανται νὰ πολλαπλασιασθῶσιν εἰς τοὺς ἀπεράντους ἀγρούς, ἐξαγαγόντες ἤδη πέντε χιλιάδων ἑκατομμυρίων χρυσὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐκείνης· εἰς τοὺς κόλπους τῆς ὁποίας περιέχονται κατὰ τὰς γενομένας δοκιμὰς ἐτι ἐξακόσια ἐξήκοντα τέσσαρα.

Μόλις δὲ γεννηθεῖσα ἡ Αὐστραλία ἀναφαίνεται μεγάλη καὶ ἰσχυρὰ ὑπὸ τὸν ἥλιον, ἔχουσα δλόκληρον σύστημα θεσμῶν, ἐπιστημῶν, μηχανῶν καὶ ἄλλων ἠθικῶν καὶ εἰδικῶν πλεονεκτη-

μάτων τὰ ὁποῖα ἐφαρμόζει ἄνευ δυσκολιῶν, ἐνῶ πολλοὶ λαοὶ τοῦ ἀρκτικού-ἡμισφαιρίου φαίνονται φθάσαντες, περὶ τὸ τέλος τῆς μακρᾶς αὐτῶν πορείας, εἰς τὴν ἀφειτηρίαν ἀφ' ἧς αὕτη ὤρμηθη. Τὴν τεραστίαν δὲ αὐτὴν ἀνάπτυξιν τῶν μεταλλείων, τῶν ἀγελῶν, τῶν πόλεων, τῶν σιδηροδρόμων αὐτῆς ἐν τι μόνον θὰ παρεκώλυεν, ἐνδεχομένη διαφωνία μετὰ τῆς μητροπόλεως.

Ἄλλὰ δὲν ἐβλέπω εἰμὴ ἓνα μόνον λόγον δι' ὃν ἡ ἀπεικταία αὕτη περίσσεις δύναται νὰ ἐπέλθῃ, δὲν ἐννοῶ δὲ πολιτικὰς διαφωνίας, ἀλλὰ πόλεμον εὐρωπαϊκόν. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην καθ' ἣν ἡ μητρόπολις δὲν θὰ δυνήθῃ νὰ προστατεύσῃ τὰς ἀποικίας τῆς, ἢ Αὐστραλία, ὅπως ἐμποδίσῃ τοὺς ἐχθρικοὺς στόλους μὴ ἐλθόντες κατατρέψωσι τὰς ἀμυζούσας πόλεις, ἀρπάσωσι τοὺς θησαυροὺς καὶ ἐξολοθρεύσωσι τοὺς κατοίκους τῆς, θέλει ἀνακηρυχθῆ ἀνεξάρτητος καὶ ἀναπετάσει οὐδετέραν σημαίαν. Διότι πρὸ παντὸς ἄλλου ὀφείλει νὰ τηρήσῃ τὴν πολυτίμον κληρονομίαν τῆς ἐλευθερίας, ἥτις ζωογονεῖ αὐτὴν καὶ ἀναδεικνύει εὐδαίμονα ὑπὲρ τὰς χώρας τοῦ ἀρχαίου κόσμου.

Ἡ πεποίθησις αὕτη ἐνισχύετο ἀδιακόπως ἐν ἐμοὶ κατὰ πᾶσαν νέαν ἐπίσκεψιν· διὸ καὶ μοι εἶναι ἀδύνατον νὰ λησμονήσω ποτὲ τὴν εὐδαίμονίαν καὶ τὰ θέληγτρα τῆς Αὐστραλίας.

7 Νοεμβρίου 1866.—Ἀπὸ ὀκτῶ ἡμερῶν πλέομεν μετὰξὺ τῶν Εἰρηνικῶν κυμάτων τῆς θαλάσσης Ἀραφούρας· παρήλθον καὶ κοράλια καὶ σκόπελοι, καὶ τὸ μέγα κύμα τῆς μεσημβρίας κυλιέι μαλακῶς ἡμᾶς εἰς ὠραίαν θάλασσαν· οἱ δὲ μικροὶ φίλοι μας, ἤτοι οἱ πετώντες ἰχθύς, ἐρχόμενοι σωρηδὸν ἀναπηδῶσι καὶ πίπτουσι. Σωρὶ δὲ ἕτεροι λευκῶν πτηνῶν δὲν τρομάζουσι κατὰ τὴν διάβασίν μας ἀλλὰ μένουσι κυμαίνόμενοι, γινόμενοι ἄφροντες καὶ ἀναφανόμενοι ἀλληλοδιαδόχως ἐπὶ τῶν κυμάτων ἐφ' ὧν ἀναπαύονται. Μετὰ ταῦτα διασχίζομεν διὰ τῆς πύρας μακροὺς σωροὺς ὠδῶν ἰχθύων, εἶδος ἐλαιώδους καὶ κιτρίνου γλοίου μετριάζοντος τὴν κίνησιν τοῦ κύματος καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν αὐτοῦ. Πορρωτέρω τὰ ἀντίθετα κύματα συγκρούμενα ἀφρίζουσι ὥς νὰ ἐταράττοντο ἐπὶ πέτρας ὑφάλους. Ἐπειδὴ ὁ Φωβέλ, ταξιδεύσας εἰκοσιπέντε ἔτη, γινώσκει κάλλιστα ταῦτα πάντα καὶ τὰ διηγεῖται μετὰ πολλῆς χάριτος, ἡ ὥρα παρήρχετο ταχέως.

Εἶδομεν ἐκ τοῦ πλησίον τὴν ὄρεινὴν καὶ πρασίνην φύσιν τοῦ Τιμὸρ, ὅπου οἱ Ὀλλανδοὶ καὶ οἱ Πορτογάλλοι παλαιούσιν ἔτι πρὸς τοὺς ἀγρίους· εἶδομεν πρὸς τούτους καὶ τὰ νησίδια τοῦ Ρόττι, τοῦ Σάνθα, περιώνυμα διὰ τοὺς ἵππους αὐτῶν, ἴσους τὸ μέγεθος πρὸς τοὺς κύνας τῆς Νέας Γῆς, τὰ μικρὰ δάση τῆς Συμβάουας καὶ ἐπὶ τέλους τὸν ὠραῖον βράχον τῆς Βάλης, ὕψος

ἔχοντα πλέον τῶν 12,000 ποδῶν, ἀποτομώτερον καὶ τοῦ τῆς Τενερίφης καὶ μεγαλοπεσπῶς δεσπόζοντα διὰ τῆς ἡφαιστείου αὐτοῦ κορυφῆς τὴν στενὴν διόδον τοῦ Λομβόκου. Διὰ ταύτης δὲ εἰσῆλθομεν εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Ἰάβας περιπλεύσαντες τὴν μακρὰν σειρὰν τῶν νήσων, ἥτις συνδέει πρὸς τὴν Ἀσίαν τὴν Αὐστραλικὴν ἡπειρον.

Ἐν τοσοῦτῳ ὁ κύσων συνεκεντρώθη καθ' ὑπερβολὴν ὑπὸ τὴν σιδηρᾶν κατοικίαν μας· ἡ θερμοκρασία μετεβλήθη ἐπὶ τοῦ καταστρώματος καὶ ὑπὸ τὴν σκιάν ἀπὸ 38 μέχρι 40 βαθμῶν καὶ διακρίνεται σχεδὸν ἡ αὐτὴ ἐν ὥρᾳ νυκτός. Εἰς δὲ τὰ δωμάτια μας ἡ μηχανὴ προσθέτει καὶ δωδεκάδα τοῦλάχιστον ἄλλων βαθμῶν· διὸ κοιμῶμικι εἰς τὸ κατάστρωμα ἀνκαὶ κινδυνεύω νὰ πάθω ὀφθαλμίαν. Περὶ τὴν 4 ὥραν τῆς πρωίας, ἐνῶ οἱ ναῦται διευθετῶσι τὰ τοῦ πλοίου, καταβρεχόμεθα εὐχαρίστως διὰ τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα κάδων ὕδατος καὶ αὕτη εἶναι ἡ μόνη ὥρα καθ' ἣν ἀναπνέομεν. Πρὸς συμπλήρωσιν δὲ τῶν θελήγτρων τοῦ τοσοῦτου κύσωνος νέον τι συμβεβηκὸς ἐπῆλθε δὶς· κατὰ μὲν τὸ πρῶτον ἀνηγέρθη ἀΐφνης καὶ εἶδον ναύτην ὅστις τρέχων συνεποδίσθη καὶ ἔπεσεν ἐπ' ἐμοῦ φέρων δύο κάδους πλήρεις ὕδατος· μετέβαινε δὲ εἰς ἀπόσβησιν τοῦ πυρὸς τὸ ὅποιον ἀνεφάνη εἰς τὰ ὀπισθεν τοῦ πλοίου. Τὸ πῦρ ἔλαμπεν ὥς ἂν ἀνεφλέγετο οἰνόπνευμα. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν συνεταράχθημεν, ἀλλὰ μετὰ ἡμίσειαν ὥραν ἐσθέβησαν αἱ φλόγες.

10 Νοεμβρίου.—Ἀπὸ δύο ἡμερῶν περιπλέομεν ταχεῖς τὰ παράλια τῆς Ἰάβας. Ὁ κ. Βάν-Δέλδεν βεβαιοῖ ἡμᾶς ὅτι θὰ μᾶς ὑποδεχθῶσι μετ' ἀσιατικῆς πολυτελείας οἱ ἰθαγενεῖς πρίγκηπες· θὰ ἴδωμεν τὰ χαρέμιά των καὶ τὰ κυνήγια τῶν κροκοδείλων καὶ τῶν ῥινοκέρων. Κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου ὁ ζέφυρος τῆς γῆς φέρει πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἐλαφροὺς στολισμούς τῶν μαλακίων πυρογῶν, φερουσῶν τοὺς μεγάλους τῶν χρωματισμένους ἰστούς κατεσκευασμένους ἐκ πλεκτῶν σχοίνων, καὶ μαλακοὺς ὡς πανίον· μαῦροι πίθηκες μὲ μακρὰς οὐρὰς πηδῶσιν εἰς τοὺς ἰστούς. Τὸ ἑσπέρας ἐχάριζομεν βλέποντες τὸν ταχύν αὐτῶν πλοῦν, ὅτε ἐπιστρέφοντες ἀπὸ τὴν ἁλιεῖαν πλήρεις ἰχθύων προσέφερον ἐκ τούτων εἰς ἡμᾶς. Οἱ αἰγιαλοὶ, κύπτοντες ὑπὸ τὸ βάρος δένδρων βιανανέας καὶ φοινίκων, δεσπόζονται ὑπὸ ὑψηλῶν ἡφαιστειῶν ὀρέων, τῶν ὁποίων αἱ κορυφαὶ τὴν ὥραν ἐκείνην ζωγραφοῦνται μαῦραι ὑπὸ πυριφλεγῆ οὐρανόν. Ἐπὶ τέλους ἐρρίψαμεν τὴν ἄγκυραν καὶ πληθὸς πλοιαρίων περιεκύκλωσαν πανταχόθεν ἡμᾶς, φέροντα λάχανα, κρέας καὶ ὠραιότατους καρπούς τοὺς ὁποίους πρῶτον τότε εἶδον ἐπὶ ζωῆς μου. Οἱ ἐπὶ τῶν ἰστιῶν αὐτῶν πίθηκες μᾶς ἐρρίπτον χορεύοντες ὀπώρας, στρατὸς μαλαίων

κραυγαζόντων και ώρουμένων ήριζον τίς να παραλάβη ήμᾶς ώς αν ήμεθα σκεύη. Φέρουσι δὲ πῖλους πλατυτάτους, χρυσούς ή πεποικιλμένους διά διαφόρων χρωμάτων, κοκκίνων, κιτρίνων, πρασίνων. Ζώνη δὲ γλαυκή δεδεμένη περι τήν όσφυν περισφίγγει ίνδικόν χιτώνα, έρυθρόν, ώς γυναικίον έσώφοριον. Χρυσός δὲ κεφαλόδεσμος περιβάλλει ώς στέφανος τὸ μέλαν πρόσωπον, τήν σιμὴν ρίνα, τὰ όγκώδη χεῖλη και τοὺς άμυγδαλωτοὺς όφθαλμούς των περιφερόμενοι δὲ βιαίως πέριξ ήμῶν γονυπετοῦσι συγχρόνως, όργίζονται, φωνασκοῦσι και έπειτα ταπεινοῦνται. Πάντα τὰ εἶδη τῶν ένδυμάτων άναμιγνύονται κατά τήν πολυπληθῆ προκυμαίαν, τήν όποιαν σκιαζοῦσι τὰ ώραια και καταπράσινα δένδρα τῶν τροπικῶν, άτινα συμπλεκόμενα τέρπουσι τοὺς όφθαλμούς διά χρωμάτων ποικίλων και ζωηρῶν διὸ φηίνεται σοι ότι βλέπεις αληθῆ σκηνογραφίαν θεάτρου. Και τοιαύτη ή Ἰνδική λαμπρότης, και ή Ἀνατολική μεγαλοπρέπεια.

—Εἶμεθα εἰς τήν Βαταύϊαν.

N.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΕΝ Τῶ ΠΡΑΚΤΙΚῶΙ ΒΙῶΙ

Συνήμιον ἰδί σελ. 344.

Ἐπάρχουσιν έν τῷ κόσμῳ τρεῖς τάξεις έργατῶν, διότι τρεῖς εἶνε οἱ τρόποι, καθ' οὓς παράγεται ὁ πλοῦτος. Ἡ γεωργικὴ παραγωγή, ή βιομηχανικὴ και ή έμπορικὴ.

Ὁ γεωργός θέτει κατά μέρος έκ τοῦ ποσοῦ, ὑπερ έθέρησεν, ένα μέδιμον σίτου, τὸν όποιον προορίζει διά τήν έπομένην σποράν. Καλλιεργεῖ τὸν άγρόν, περιμένει να άναπτύξη ή βροχὴ τὸν σπόρον, να ώριμάσῃ ὁ ήλιος τὸν σίτον. Αὕτη εἶνε ή πρώτη τοῦ ανθρώπου εργασία, ή έν τοῖς άγροῖς. Ὁ άνθρωπος καλλιεργεῖ τήν γῆν, βοηθεῖται ὑπὸ τῶν κατοικιδίων ζῶων, παράγει άρτον, οἶνον, κρέας, όσα χρειάζονται διά τήν τροφήν του.

Αὕτη εἶνε ή γεωργικὴ παραγωγή.

Αλλά δὲν μᾶς άρκοῦσι τὰ εἶδη ταῦτα τῆς πρώτης ανάγκης, έχομεν ανάγκην και άλλων άκόμη. Δὲν χρειαζόμεθα ένδύματα διά να ένδυθῶμεν, οἰκίας διά να κατοικήσωμεν, ώρολόγια διά να βλέπωμεν τὰς ώρας, καθίσματα διά να καθήμεθα; Ὅλα αὐτὰ πρέπει βεβαίως να γείνῃσι, να παραχθῶσι· πρέπει να εὑρεθῇ τις, όστις να εργασθῇ εἰς παραγωγήν αὐτῶν. Τοῦτο καλεῖται βιομηχανικὴ παραγωγή.

Ἄς λάβωμεν έν άπλούστατον παράδειγμα.

Ἰδὲ τὸ έπιπλον εκείνο, τὸ όποιον εἶνε κατεσκευασμένον έκ ξύλου δρυός. Γί ήτο κατ' αρχάς; Ἐν μέγα δένδρον, τὸ όποιον ηῤῥξανεν εἰς τὰ δάση τοῦτο όνομάζεται ή πρώτη ὕλη. Ὅταν άπεφάσιεν ὁ άνθρωπος τὸ δένδρον εκείνο να τὸ κάμη τράπεζαν, τί συνέβη; Ἦλθε πρῶτον ὁ ξυλοκόπος, όστις έκοψε και έτετραγώνισε τὸ

δένδρον. Ἀφῆρσεν έπειτα τὸν φλοιόν. Ἐπειτα ήλθεν ὁ ξυλουργός, όστις τὸ έκοψεν εἰς σανίδας, και όποιαί όμως δὲν ήσαν ροκανισμένα.

Αἱ σανίδες αὗται εἰργειναν άντικείμενον έμπορίου. Τότε ήγόρασεν αὐτὰς ὁ έπιπλοποιός, τὰς έπεξεργάσθη, τὰς συνήρμωσε και έκαμε τήν τράπεζαν. Αὕτη εἶνε ή βιομηχανικὴ παραγωγή.

Παρακαλῶ δὲ να παρατηρήσῃτε τὸ εξῆς: Τὸ όνειρον και ή επιθυμία πάντων εἶνε ή μεταξὺ τῶν ανθρώπων άδελφότης. Ἄν ήμεθα άγαθοί, ελεήμονες, άκούσις τις να λέγηται καθ' ήμέραν, θά άφοσιούμεθα εἰς τὸν πλησίον. Τότε έκαστος θά ένόμιζεν άδελφούς του τοὺς άλλους ανθρώπους· πάντες δι' άμοιβαίον εὐεργεσιῶν θά έβοηθοῦμεν άλλήλους. Πόσον ώρατον θά ήτο, πόσον ισχυρά θά ήτο ή ανθρωπότης. Και όμως μη θαυμάσῃτε αν σας εἶπω, ή άδελφότης αὕτη ὑπάρχει, ή κοινωνία τήν εφαρμόζει.

Και ιδού εὐθύς ή άπόδειξις. Ὅταν έχῃς ανάγκην ενός παραθύρου εἰς τήν οἰκίαν σου, ή ενός ζεύγους ὑποδημάτων, ή ενός ένδύματος, ή ενός καθίσματος, τί κάμνεις; Κάμνεις άκριβῶς ώς να ώμίλεις πρὸς τοὺς άλλους κατά τὸν εξῆς τρόπον: «Ἐγὼ, θά εἶπῃς πρὸς τὸν γείτονά σου, δὲν έμπορῶ να κτίσω μίαν οἰκίαν, δὲν εἶμαι κτίστης· δὲν έμπορῶ να κατασκευάσω κλειθρα, δὲν εἶμαι κλειθροποιός· δὲν έμπορῶ να θέσω τὰ ὑαλία τῶν παραθύρων μου, δὲν εἶμαι ὑαλοποιός. Σᾶς προτείνω λοιπὸν τὸ εξῆς: Εἶμαι ὑποδηματοποιός, σεῖς δὲ έχετε ανάγκην ὑποδημάτων· έλθετε να σας κατασκευάσω και αντ' αὐτῶν μοι δίδετε τήν ιδικὴν σας εργασία εἰς αντάλλαγμα.»

Ὅταν διέρχωμαι πρὸ τινος ὑποδηματοποιείου και βλέπω έκτεθειμένα τόσα ὑποδήματα, κάμνω τήν εξῆς κρηγόρον αληθῶς σκέψιν: «Διὰ πόσους ανθρώπους δὲν εἰργάσθη ὁ άνθρωπος αὐτός! Ἡ πτωχὴ γραῖα, ήτις άσχολεῖται εἰς τὰ οικιακά της, θά έχῃ χάρις εἰς αὐτὸν γαλόσσας διά να μη κρηολογή, τὸ μικρὸν παιδίον θά έχῃ τὰ ὑποδηματάκια του και δὲν θά ὑγραίνωνται οἱ μικροί του πόδες. Και ένῶ αὐτός ετοιμάζει εἰς τὸ κάτω πάτωμα τόσα ὑποδήματα, εἰς τὸ επάνω τῷ ράπτει άλλος τὸ φόρεμά του. Ὁ ράπτης ράπτει τὸν ὑποδηματοποιόν και ὁ ὑποδηματοποιός ὑποδένει τὸν ράπτην.»

Δὲν εἶνε λοιπὸν τόσον μαῦρος ὁ κόσμος· ή άδελφότης αληθῶς διέπει τήν κοινωνίαν.

Ἡ βιομηχανικὴ παραγωγή ενεργεῖται κατά δύο τρόπους.

Ἐχομεν πρῶτον μὲν τήν παραγωγήν τήν ενεργουμένην διὰ τῆς εργασίας τῶν χειρῶν τῆ βοηθεία ενός εργαλείου· συνήθως ή εργασία αὕτη γίνεται εἰς τὰ εργαστήρια· έπειτα δὲ τήν παραγωγήν τήν διά μηχανῶν ενεργουμένην· αὕτη γίνεται εἰς τὰ μεγάλα εργοστάσια.

Βεβαίως πολλοί έκ τῶν ακούοντων ταῦτα ή-